

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

БК 10 Психологія кризових станів
(вибіркова дисципліна)

СИЛАБУС

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	<u>22 Охорона здоров'я</u>
спеціальність	<u>226 Фармація, промислова фармація</u>
кваліфікація освітня	<u>бакалавр фармації</u>
кваліфікація професійна	
освітньо-професійна	<u>Фармація</u>
програма	очна форма
форма навчання	
курс(и) та семестр(и)	
вивчення навчальної	1 курс, I семестр
дисципліни	

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю.
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	+380505651555
E-mail:	profvasylyeva@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів/ годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – 8

Практичні (семінари) (год.) – 40

Самостійна робота (год) – 42

Вид контролю Залік

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу викладачі та студенти діють відповідно до нормативних документів України МОН, МОЗ України та Полтавського державного медичного університету: Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.umsa.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/hFOzsGd2coEVVYM0AEF8VtPOtMimiYDwpZuzE45m.pdf), Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету (https://www.umsa.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/5UHnaAQ5Rcxav11x4m2vfERJSxiZbAg7dpOwgQhr.pdf).

ПДМУ є самостійним, незалежним і відповідальним закладом вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору та розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту».

Вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» потребує: підготовки до практичних занять; виконання самостійної роботи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни; опрацювання рекомендованої базової, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з робочою програмою навчальної дисципліни та тематичними планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути придбання студентами теоретичних знань практичних навичок первинної психологічної діагностики особистості, а також діагностики розладів, які обумовлені кризовими ситуаціями, психогенних психічних розладів, в т.ч. посттравматичного стресового розладу, формування умінь застосовувати знання з психології кризових станів, психотравматології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf)

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни,

розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів (<https://drive.google.com/file/d/1-jQBi55ZKDa3CPvShFOheF9Q1JZwGAqH/view>)

Здобувачі освіти повинні бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами (пропущені заняття повинні бути відпрацьовані відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrBey.pdf)).

Шановний студенте! Ефективно використовуй час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; під час контрольних заходів не використовуй джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем, відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlZlwRNR8pBu.pdf?_ga=2.73211408.2054112764.1673800687-610462166.1657214142)).

Структура навчальної дисципліни містить години для самостійного опрацювання, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/basic_pages/docs/bf7cHeVZuJJew2ZIMYkxkIVC7ib6LdHMTa2bQtX.pdf), Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Naj27POg8c3ZiBAbT1czec3PYWQqO6YDuB7I2qq2.pdf)

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf)

Шановний здобувачу освіти! Протягом вивчення дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» передбачається приєднання кожного студента до програм ZOOM та GoogleClas (для проведення занять у синхронному та асинхронному режимі). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним. Заохочення чи стягнення можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти, які сумлінно виконують перераховані вимоги чи систематично порушують їх.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Основи загальної психології та психології кризових станів» розпочинає вивчення психічної діяльності людини, зупиняючись на

нормальному рівні функціонування психічних процесів людини та змін в діяльності психіки під впливом кризових ситуацій та акцентуючи увагу на психології кризових станів, клінічних проявах і екстреній допомозі при психогенних психічних розладах, в т.ч. посттравматичному стресовому розладі, забезпечує формування умінь застосовувати знання з психотравматології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання парамедиком психіки психічно хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних психогенних захворюваннях внаслідок впливу кризових ситуацій.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити - вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психологія кризових станів» орієнтується на базових знаннях з навчальних дисциплін, здобутих на попередніх етапах здобуття освіти, особливо під час вивчення анатомії людини, нормальної фізіології, патологічної фізіології, внутрішньої медицини. Організація роботи студентів передбачає формування понятійно-категоріального масиву інформації з кожної теми, практичної роботи, контрольних питань та самостійних завдань, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

Постреквізити – в результаті вивчення курсу здобувачі першого бакалаврського рівня вищої освіти можуть використовувати результати навчання при вивченні внутрішньої медицини, медицини невідкладних станів, медицини катастроф, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з загальної психології, психології кризових станів внаслідок дії екстремальних та травмуючих подій, кризових періодів в житті людини, в процесі подальшого вивчення дисциплін: пост травматичні стресові розлади, екстрена психіатрична допомога, медицина надзвичайних ситуацій та екстрена медична допомога при масових ураженнях, екстрена допомога при травмах, екстрена допомога особливим категоріям населення та вміння надавати психологічну допомогу і підтримку особистості в кризовому стані

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» впливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, котрими повинен оволодіти бакалавр фармації.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» є: ознайомлення студентів з основними проблемами загальної психології на сучасному етапі розбудови суспільства; ознайомлення з загальними поняттями та закономірностями психічної діяльності людини в

кризовому стані, формування навичок безконфліктного спілкування з пацієнтами та у медичному середовищі.

Метою вивчення дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» є формування медико-психологічних вмінь надання допомоги при кризових станах, навичок психічної саморегуляції власного психоемоційного стану, що є важливим елементом професійної підготовки та майбутньої діяльності бакалавра фармації.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» є формування у студентів системи психологічних знань; оволодіння основними категоріями та поняттями загальної психології та психології кризових станів; інтегрування знання про особистість в кризових станах, що надзвичайно важливо в практичній діяльності бакалавра фармації.

Компетентності та програмні результати навчання

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі фармації та промислової фармації або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів фармацевтики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іншою мовою.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 5. Вміння виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до вибору стратегії спілкування та командної роботи.

ЗК 8. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності нормативно-правову базу України та рекомендації належних фармацевтичних практик.

ФК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці, техніки безпеки та протипожежного захисту.

ФК 3. Здатність застосовувати на практиці фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах поведінки відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.

ФК 4. Здатність проводити інформативну та санітарнопросвітницьку роботу серед населення з метою профілактики найпоширеніших, зокрема інфекційних, захворювань.

ФК 5. Здатність здійснювати консультування та фармацевтичну опіку під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

ФК 6. Здатність організовувати раціональне забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів рецептурними та безрецептурними лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту.

ФК 7. Здатність здійснювати моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів.

ФК 8. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.

ФК 9. Здатність організовувати діяльність аптеки (у сільській місцевості) із забезпечення населення лікарськими засобами, виробами медичного призначення та іншими товарами аптечного асортименту, відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

ФК 10. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів України.

ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК 12. Здатність здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів

маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках.

ФК 13. Здатність застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптекних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки FIP, демонструвати навички лідерства.

ФК 14. Здатність здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських препаратів у різних лікарських формах за рецептами лікарів та замовленнями лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).

ФК 15. Здатність брати участь у виробництві лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств згідно з вимогами Належної виробничої практики (GMP).

ФК 16. Здатність організовувати та проводити заготівлю лікарської рослинної сировини з урахуванням раціонального використання ресурсів лікарських рослин, прогнозувати та обґрунтовувати шляхи вирішення проблеми збереження та охорони заростей дикорослих лікарських рослин відповідно до правил Належної практики культивування та збирання вихідної сировини рослинного походження (GACP).

ФК 17. Здатність здійснювати контроль якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини в аптеках та лабораторіях фармацевтичних підприємств у відповідності з вимогами Державної фармакопеї України та належних практик, визначати способи відбору проб для контролю лікарських засобів відповідно до діючих вимог, запобігати розповсюдженню фальсифікованих лікарських засобів.

ФК 18. Здатність визначати лікарські засоби та їх метаболіти у біологічних рідинах та тканинах організму, проводити хімікотоксикологічні дослідження з метою діагностики гострих отруєнь, наркотичного та алкогольних сп'янінь.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності; використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності; проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності з метою профілактики поширення захворювань, при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 4. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 5. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях з використанням креативних методів та підходів; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 6. Здійснювати професійне спілкування сучасною українською мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізувати тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРН 7. Здійснювати професійну діяльність, використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Інтернет-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН 8. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

ПРН 9. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 10. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 11. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативноправових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН 12. Демонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності згідно Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.

ПРН 13. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у наслідок екстремальних ситуацій.

ПРН 14. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей; рекомендувати споживачам лікарські засоби та товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги.

ПРН 15. Здійснювати комплекс заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами й іншими товарами аптечного асортименту.

ПРН 16. Визначати роль факторів, що впливають на процеси всмоктування, розподілу, депонування, біотрансформації та виведення ліків, з урахуванням особливостей організму людини та фізико-хімічних властивостей лікарських засобів.

ПРН 17. Визначати вплив факторів навколишнього середовища: вологи, температури, світла, тощо на стабільність лікарських засобів та виробів медичного призначення.

ПРН 18. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 19. Здійснювати господарський облік в аптечних закладах, адміністративне діловодство. Здійснювати процеси товарознавчого аналізу, забезпечувати вхідний контроль якості лікарських засобів та документувати їх результати.

ПРН 20. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби, вироби медичного призначення та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 21. Застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптовопосередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та демонструвати навички лідерства.

ПРН 22. Обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, оформлювати їх до відпуску. Виконувати технологічні операції: відважувати, відмірювати, дозувати різноманітні лікарські засоби за масою, об'ємом тощо. Брати участь у виробництві лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств згідно з вимогами Належної виробничої практики (GMP).

ПРН 23. Організовувати та проводити заготівлю лікарської рослинної сировини. Впроваджувати заходи з охорони, відтворення та раціонального використання дикорослих видів лікарських рослин.

ПРН 24. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи контролю якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини; визначати основні органолептичні, фізико-хімічні, хімічні та фармако-технологічні показники лікарських засобів згідно з вимогами Державної фармакопеї України.

ПРН 25. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи соціальної взаємодії «фармацевт-лікар-пацієнт» з метою забезпечення максимально раціональної лікарської терапії у певного хворого, а також для здійснення фармацевтичної опіки під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» студент повинен знати:

- психологія, як наука, історія формування психологічних знань;
- зв'язок психології з іншими дисциплінами;
- головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- методи загальної психології;
- закономірності формування та властивості психічної діяльності;
- психологічні якості особистості, властивості особистості, темперамент,

- характер;
- психічні процеси в нормі та патології;
- Фізіологічні основи психічних процесів, станів та властивостей особистості
- критерії ясної свідомості
- Основні методи психологічного дослідження
- Роль індивідуально-типологічних властивостей в діяльності та поведінці
- Прояви різних типів темпераменту та характеру
- Структуру особистості
- Основні поняття кризової психології;
- Специфічні ознаки кризової ситуації у житті людини;
- Сутність криз, що вивчаються в межах курсу;
- Принципи психологічної допомоги людині в кризових станах різних типів;
- Теоретичні моделі посттравматичних стресових розладів,
- Види, рівні реакцій на травматичну ситуацію,
- Особливості переживання травматичного досвіду в дитячому та підлітковому віці; дорослому віці
- Принципи та підходи, на яких ґрунтується психологічна діагностика, консультування, психологічна допомога і корекція осіб, що пережили кризові ситуації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» студент повинен вміти:

- Визначати емоційний стан пацієнта
- Пояснювати особливості прояву психічних пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери особистості в кризових станах
- Визначати індивідуально-типологічні властивості особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні.
- Орієнтуватись в спектрі проблем, що виникають внаслідок кризових ситуацій і залежних станів;
- Діагностувати психічний стан людини, що переживає кризову ситуацію;
- Розробляти стратегію і тактику кризової допомоги;
- Володіти деякими варіантами «швидкої» допомоги кризовим клієнтам.

У результаті вивчення дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» студент повинен оволодіти навичками:

- Надавати психологічну допомогу при гострій реакції на стрес
- Надавати психологічну допомогу при ПТСР
- Надавати психологічну допомогу при реакціях адаптації
- Надавати психологічну допомогу при реактивних станах
- Надавати психологічну допомогу при істеричному нападі

Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Психологія як наука, її предмет, методи та завдання. Психічні процеси. Психологія пізнавальних процесів. Психологія емоційно-вольової сфери. Психологія особистості.

Тема 2. Психологія кризових станів, її місце у системі психологічних знань. Основні поняття кризової психології.

Тема 3. Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації, стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події.

Тема 4. Психологічні та соціальні аспекти суїцидології. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває у передсуїцидальному стані. Психологічні засоби корекції кризових станів

Тематичний план лекцій

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Загальна психологія як наука, її предмет, методи та завдання. Психічні процеси. Психологія пізнавальних процесів. Психологія емоційно-вольової сфери. Психологія особистості.	2
2	Психологія кризових станів, її місце у системі психологічних знань. Основні поняття кризової психології.	2
3	Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації, стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події	2
4	Психологічні та соціальні аспекти суїцидології. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває у передсуїцидальному стані. Психологічні засоби корекції	2

	кризових станів	
	Разом	8

Тематичний план практичних занять

№ п\п	Назва теми	К-сть годин
1.	Предмет, завдання та методи загальної психології. Психічні процеси. Свідомість, самосвідомість, підсвідомі процеси	2
2.	Психологія пізнавальних процесів. Психологія сприйняття та відчуття.	2
3.	Психологія пізнавальних процесів. Психологія пам'яті та уваги.	2
4.	Психологія пізнавальних процесів. Мислення та інтелект. Уява	2
5.	Психологія емоційно-вольової сфери.	2
6.	Психологія особистості. Темперамент. Характер.	2
7.	Психологія кризових станів. Основні поняття кризової психології.	2
8.	Особливості психологічних та психічних проявів кризових станів.	2
9.	Емоційний стрес та психічна травма. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	2
10.	Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Поняття травми та її наслідки.	2
11.	Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес. Діагностичні критерії за МКХ-10.	2
12.	Визначення поняття посттравматичного стрессового розладу (ПТСР). Історія розвитку вчення про ПТСР.	2
13.	Концепція посттравматичного стресу. Класифікація посттравматичних станів. Причини та поняття посттравматичного стрессового розладу.	2
14.	Виявлення та оцінка ПТСР.	2
15.	Клінічна картина ПТСР. Симптоми ПТСР, їх оцінка. Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.	2
16.	Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.	2
17.	Розлади адаптації. Стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події. Діагностичні критерії за МКХ-10.	2
18.	Робота з постраждалими і надання психологічної допомоги.	2
19.	Психологічне здоров'я фахівців екстреної допомоги	2
20.	ПМК	2
Разом		40

Тематичний план самостійної роботи студентів

№ п\п	Назва теми	К-сть годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	42
	Разом	42

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Основи синдромологічної діагностики ПТСР згідно МКХ-10.
2. ПТСР при техногенних катастрофах.
3. ПТСР внаслідок природних катаклізмів (землетруси, повені).
4. ПТСР при масових радіаційних ураженнях.
5. ПТСР внаслідок побутового та статевих насильства.
6. ПТСР внаслідок військових дій та терактів.
- 7 Проблеми сучасної суїцидології.
8. Психіатрична та психологічна допомога при кризових станах.
9. ПТСР внаслідок важких фізичних травм та тяжких соматичних хвороб.
10. Особливості надання екстреної психіатричної допомоги пацієнтам з психогеніями дитячого віку.
11. Особливості ПТСР при загрозі смерті, перебування свідком або заподіювачем чужої смерті.
- 12 Методи психотерапії в роботі парамедика.
13. Бойова і оперативна стресові реакція. Клінічні прояви та терапія.
14. Психологічні механізми захисту особистості.
15. Історія вчення про ПТСР. Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні.

Інформаційні виступи на лекціях.

Виступи на наукових студентських форумах.

Підбір відео та аудіо матеріалів із тем навчальної дисципліни.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів до підсумкового модульного контролю

1. Етапи становлення психології як науки.
2. Предмет психології.
3. Основні методи психології.

4. Значення вивчення психології для медичних працівників.
5. Свідомість та її структура.
6. Характеристики свідомості.
7. Цикли та стадії сну.
8. Механізми психологічного захисту.
9. Що таке відчуття і сприймання?
10. Класифікація відчуттів.
11. Верхній і нижній абсолютний поріг чутливості.
12. Адаптація відчуттів.
13. Вплив кольорів на нервово-психічну діяльність.
14. Що таке вибірковість, аперцепція, осмисленість, цілісність сприймання?
15. Значення спостережливості для лікаря.
16. Що таке ілюзії?
17. Поняття про галюцинації.
18. Визначення пам'яті.
19. Основні функції (процеси) пам'яті.
20. Властивості пам'яті (обсяг, швидкість, широта, точність, готовність).
21. Типи пам'яті.
22. Фактори, що покращують запам'ятовування.
23. Природа уваги.
24. Види уваги.
25. Структурні властивості уваги.
26. Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності.
27. Основні теорії мислення. Концепції розвитку мислення в онтогенезі.
28. Мислительні процеси та операції, їхня характеристика.
29. Види мислення, їхні особливості та характер взаємодії.
30. Індивідуальні особливості мислення
31. Уява, її види.
32. Способи створення образів уяви.
33. Визначення поняття волі.
34. Вольові якості медичного працівника.
35. Взаємозв'язок понять індивід, людина, особистість, індивідуальність.
36. Структура особистості.
37. Основні властивості особистості.
38. Зріла та незріла особистість.
39. Поняття про діяльність.
40. Структура діяльності.
41. Види діяльності.
42. Предмет і завдання психології кризових станів.
43. Поняття кризи, кризова подія.
44. Ознаки кризової події.

45. Психічна травма
46. Стратегії подолання психічної травми.
47. Психологія життєвих криз. Загальне уявлення про життєві кризи.
48. Кризи особистісного розвитку. Специфіка вікових криз.
49. Екзистенційні кризи: діагностика, зчитування тілесної інформації, особливості терапії
50. Визначення суїцидальної поведінки
51. Що таке аутодеструктивна поведінка.
52. Раннє розпізнавання суїцидальних тенденцій.
53. Групи ризику суїциду.
54. Стрес: визначення поняття.
55. Причини, механізм виникнення стресу.
56. Різновидності стресу («хороший», «поганий», токсичний).
57. Зміни при стресі з боку головного мозку, серцево-судинної системи, шлунковокишкового тракту, імунної системи.
58. Клінічні прояви стресу.
59. Поняття професійного стресу та причини його виникнення.
60. Особливості поведінкових реакцій людини у стресових ситуаціях.
61. Основні та додаткові ознаки ПТСР.
62. Стандарти оцінювання.
63. Скринінг ПТСР.
64. Основні заходи в роботі медичної сестри для забезпечення точної оцінки і скринінгу ПТСР.
65. Методика обстеження пацієнтів, оцінки симптомів та діагностика наявності ПТСР.
66. Керівництво з діагностики і статистики психічних захворювань у п'ятій редакції – DSM- V.
67. Критерії діагностики ПТСР (A – H).
68. Симптоми дисоціації.
69. Деперсоналізація.
70. Дереперсоналізація.
71. Відкладені прояви ПТСР.
72. Загальні рекомендації щодо сестринської практики (підготовка до практики, яка ґрунтується на врахуванні перенесеної психічної травми, особливості запитань про травму та встановлення зв'язку з нею).
73. Вплив масової травми на медичних працівників.
74. Особистий «шторм», причини виникнення. Фізичні прояви. Соціальні прояви.
75. Професійний «шторм» медсестри. Втома від співчуття.
76. Професійне вигорання.

77. Дії медичної сестри для підтримання гарного психічного здоров'я.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Вміння вести спрямовану психологічну бесіду з хворим.
2. Правильно аналізувати психологію дитини, підлітка, дорослого, особи похилого віку з метою адекватної психотерапевтичної корекції із урахуванням психофізіологічних особливостей кожного вікового періоду.
3. Патопсихологічне обстеження хворого в кризовому стані з визначенням провідних порушень психічних процесів.
4. Клініко-психопатологічне обстеження хворого в кризовому стані з визначенням провідних синдромів
5. Надавати психологічну допомогу при гострій реакції на стрес
6. Надавати психологічну допомогу при ПТСР
7. Надавати психологічну допомогу при реакціях адаптації
8. Надавати психологічну допомогу при реактивних станах
9. Надавати психологічну допомогу при істеричному нападі
10. Проведення раціональної психотерапії.
11. Психотерапевтична інтервенція в гострому постсуїцидальному періоді.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (72 балів).

Студентам, які під час навчання з дисципліни мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії відповідності середнього балу поточної успішності результатам складання ПМК

Середній бал поточної успішності	Відповідність балам за ПМК	Традиційна оцінка
4,5	72	5
4,55	73	
4,6	74	
4,65	74	
4,7	75	
4,75	76	
4,8	77	
4,85	78	
4,9	78	

4,95	79	
5	80	

Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми контролю:

- усне опитування;
- письмове тестування з використанням тестів II рівня;
- вирішення ситуаційних задач II рівня.

Максимальна кількість балів підсумковою контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач набрав не менше 50 балів з 80.

Система поточного та підсумкового контролю

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання, розроблених з урахуванням стандартизованих загальних критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент для отримання заліку, складає 120 балів.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.
- в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також
- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- бліц-опитування;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Кількість балів за дисципліну розглядається як сумарний бал, що включає поточну успішність, додаткові бали за виконання індивідуальної роботи.

Методи контролю усний, письмовий, програмований контроль.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психологія кризових станів».
2. Презентації лекцій.
3. Контрольні питання, тести, проблемні питання, ситуативні завдання.
4. Перелік завдань для самостійної роботи.
5. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
6. Тестові завдання з дисципліни II рівня.
7. Ситуаційні задачі з дисципліни II рівня.
8. Додаткова література та ілюстративні матеріали

Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Бойко Д.І. та ін. Основи психотравматології: медико-психологічні аспекти реабілітації: Навчально-методичний посібник. Полтава – 2021. – 156 с.
2. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Київ: Медкнига, 2019. 172 с.
3. Навчальний посібник «Посттравматичний стресовий розлад» / Венгер О.П. та ін. – Тернопіль, Укрмедкнига, 2016 р.
4. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В.
5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с. Загальна редакція: Н. Пророк.
6. Основи загальної та медичної психології / за ред. І.С.Вітенка, О.С.Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига. -2003.-344с.
7. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В.Тімченка - Х.: УЦЗУ, 2007. - 502 с. 6.
8. Крайнюк В.М. Психологія стресостійкості особистості: Монографія. - К.: НікаЦентр, 2007. - 432 с.
9. Кризова психологія // <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/book2>.
10. В.Л. Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях <http://lib.iitta.gov.ua/>
11. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. — 2-е вид., переробл. і допов.- Вид-во «Медицина», 2018.-312с.

Допоміжна:

1. Ozer, E. J., Best, S. R., Lipsey, T. L. & Weiss, D. S. (2003) Predictors of posttraumatic stress disorder and symptoms in adults: a metaanalysis. Psychological Bulletin, 129, 52–73.
2. Reeves, R. R., Parker, J. D., & Konkle-Parker, D. J. (2005). Warrelated mental health problems of today's veterans: new clinical awareness. Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services, 43(7), 18-28.
3. Targum, S. D., Chaban, O., & Mykhnyak, S. (2013). Psychiatry in the Ukraine.
4. Innovations in Clinical Neuroscience, 10(4), 41-46. Режим доступу: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3659038/>
5. National Institute of Mental Health (2015). How Can Adults Help Children and Adolescents Who Experienced Trauma? Retrieved from <http://www.nimh.nih.gov/health/publications/helping-childrenandadolescentstopewith-violence-and-disasterscommunitymembers/index.shtml#pub5>
6. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології. –К., Вища школа, 2000.
7. Практикум із загальної психології /за ред. Т.І. Пашукової. — К.: Знання, 2000.
8. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І.

Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К.: ТОВ “Видавництво “Логос”. – 207 с. Київ, 2015.

9. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю: навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи – Л. М. Вольнова. – К., 2012. – 275 с. 10.

10. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. – 160 с. – Бібліогр.: с. 149–159.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.psychiatry.ua/books/>

2. <http://ukrpsychiatry.org/>

3. <https://neuronews.com.ua/>

4. <https://www.ama-assn.org/>

5. <https://www.psychiatry.org/>

Розробник (розробники):

д.мед.н., проф. Скрипніков А.М.,

д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю.,

к.мед.н., доцент Рудь В.О.